

РАЗПОРЕЖДАНЕ

№ 134527

гр. София, 29.10.2023 г.

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 178 СЪСТАВ, в закрито заседание на двадесет и девети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ГОСПОДИН СТ. ТОНЕВ

като разгледа докладваното от ГОСПОДИН СТ. ТОНЕВ Частно гражданско дело № 20231110153562 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 413, ал. 2 ГПК, във вр. чл. 411, ал. 2, т. 2 ГПК.

Подадено е заявление за издаване на заповед за изпълнение с вх. № 269430/29.09.2023 г. от ФИРМА срещу П. Г. Х..

Съдът, като извърши проверка на предпоставките за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение намира, че заявлението следва да бъде частично отхвърлено, тъй като е налице хипотезата на чл. 411, ал. 2, т. 2 ГПК, т.е. същото противоречи на закона и добрите нрави, като съображенията за това са следните:

Претендираните вземания – за заплащане на възнаграждение за допълнителен пакет услуги са нищожни поради противоречие със закона, като с оглед на това следва да се отхвърли заявлението и в частите, с които се претендират мораторни лихви върху тези вземания, както и мораторна лихва върху вземането за възнаградителна лихва.

Според правилото на чл. 411, ал. 2, т. 3 ГПК (нова – ДВ, бр. 100 от 2019 г.), съдът разглежда заявлението в разпоредително заседание и издава заповед за изпълнение в срока по ал. 1, освен когато, искането се основава на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител или е налице обоснована вероятност за това.

Първоинстанционният съд следи служебно и може да се произнесе по действителността на договора или отделни негови клаузи, доколкото разпоредбата на чл. 26 ЗЗД е императивна, а когато се касае за потребителски спор, съдът следи и за наличието на неравноправни клаузи по смисъла на чл. 143 ГПК, които също са нищожни *ex lege*, освен ако не са индивидуално уговорени – арг. чл. 146, ал. 1 ЗЗП.

От уговореното в договора се установява, че страните са уговорили възможността длъжникът да ползва допълнителен пакет услуги – за преоритетно разглеждане и изплащане на потребителския кредит, за отлагане на определен брой погасителни вноски, за намаляване на определен брой погасителни вноски, за смяна на дата на падеж и улеснена процедура за получаване на допълнителни парични средства, за което е дължимо

възнаграждение.

За да достигне до извода си за нищожност на уговорената клауза от която произтича претендираното вземане, настоящият съдебен състав е извършил граматическо, систематично, телеологично и историко-политическо тълкуване на същата, като е съобразил правилото на чл. 20 ЗЗД.

Изводът на съда за нищожност е обусловен от разпоредбите на чл. 21 и чл. 22 ЗПК, съгласно които, всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна, както и когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1 ЗПК, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 ЗПК и чл. 12, ал. 1, т. 7 – 9 ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен.

В случая съдът намира, че е налице противоречие уговореното в договора с чл. 11, т. 7 и т. 9 ЗПК, като възнаграждение за допълнителни услуги не касае реално, а виртуално предоставени услуги или възможността хипотетично да се предоставят такива, поради което в случая се касае за форма на възнаграждение, т. е. граждански плод върху предоставената сума.

Следователно в случая е налице и противоречие с разпоредбата на чл. 11 ЗПК, която императивно е регламентирала, че в договора трябва да бъде уговорено, че на разбираем език трябва да бъде ясно посочено общия размер на кредита и условията за усвояването му; лихвения процент по кредита, условията за прилагането му и индекс или референтен лихвен процент, който е свързан с първоначалния лихвен процент, както и периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент; ако при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, тази информация се предоставя за всички приложими лихвени проценти.

Нещо повече, нито в договора, нито в общите условия е посочен размерът на възнаграждението (извън глобалната сума), респ. начина на формирането ѝ, съответно за коя услуга какво се дължи, респ. какви са разходите за всяка от услугите, за което е единствено е посочено, че възнагражденията за услугите в глобален размер от 330,33 лева се дължат с месечните вноски, като се разсрочват.

Следователно същата се определя по волята само на кредитодателят, което е във флагрантно противоречие и с разпоредбата на чл. 26, ал. 1, пр. 3 ЗЗД, тъй като договорът *ex definitione* (арг. чл. 8, ал. 1 ЗЗД) е съглашение между две или повече лица.

Отделно следва да се посочи, че очевидно възнаграждението за допълнителен пакет услуги не е включено в ГПР, което е задължително, тъй като е разход по кредита, който следва да бъде включен при изчисляването на годишния процент на разходите – индикатор за общото оскъпяване на кредита – чл. 19, ал. 1 и 2 ЗПК.

Този извод следва от дефиницията на понятието „общ разход по кредита за потребителя“, съдържаща се в § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, според която това са всички разходи по кредита, включително лихви, комисионни, такси, възнаграждения за кредитни посредници и всички други разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на

кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия; общият разход по кредита за потребителя не включва нотариални такси.

В разглеждания случай е несъмнено, че получаването на кредита е било обусловено от сключването на договор за допълнителен пакет услуги (въпреки твърденията на заявителя за противното, за което индиция е инкорпорирането на клаузите в основния договор, което е недобросъвестна и подвеждаща търговска практика, и касае и неравноправност на клаузите за подобни възнаграждения) от страна на кредитополучателя, с който е било уговорено последният да заплати възнаграждение в общ размер съответстващ близо (дори съобразно претенцията) на главницата по договора.

Според императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 ЗПК, годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове или във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България (основен лихвен процент – 0.1 %, плюс 10 %), което означава, че лихвите и разходите по кредита не могат да надхвърлят 50 % от взетата сума. Клаузи в договор, надвишаващи определените по ал. 4, са нищожни – чл. 19, ал. 5 ЗПК.

Съпоставянето в частност на общия размер на процесното възнаграждение и начислената договорна лихва или с размера на главницата по договора за кредит – 300 лв., обуславят извода, че горепосоченото ограничение е превишено. Нещо повече, размерът на дължимото възнаграждение за допълнителен пакет услуги е над размера от дължимата главница. Тоест, логически и математически е невъзможно тази клауза да е включена в ГПР по договора, което да е в посочения размер от 49,88 %.

Горният извод на съда, че сумата за допълнителния пакет услуги е част от ГПР, а не отделно вземане, което да не се включва в ГПР е обусловено и от актуалната практика на СЕС – Решение по дело C-686/2019 (SIA „Soho Group“ срещу Patērētāju tiesību aizsardzības centrs), според което “Понятието „общи разходи по кредита за потребителя“, съдържащо се в член 3, буква ж) от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета, трябва да се тълкува в смисъл, че обхваща разходите за евентуалното удължаване на срока на кредита, щом като, от една страна, конкретните и точните условия за евентуалното му удължаване, включително срока на последното, са част от клаузите и условията, договорени между кредитора и кредитополучателя в договора за кредит, и от друга страна, тези разходи са известни на кредитора“.

Нещо повече, понятието „общи разходи по кредита за потребителя“ обхваща „всякакви други видове разходи, които потребителят следва да заплати във връзка с договора за кредит и които са известни на кредитора“ и че „разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, [...] също“ се включват в тези разходи. Според практиката на Съда с

това понятие се обозначават всички разходи, които потребителят е длъжен да заплати по договора за кредит и които са известни на кредитора (решения от 21 април 2016 г., Radlinger и Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, т. 84 и от 8 декември 2016 г., Verein für Konsumenteninformation, C-127/15, EU:C:2016:934, т. 34), включително комисионите, които кредитополучателят е длъжен да заплати на кредитора (вж. в този смисъл решение от 12 юли 2012 г., SC Volksbank România, C-602/10, EU:C:2012:443, т. 65).

На следващо място трябва да се посочи, че доколкото вземанията за мораторни лихви върху претендираните главници за заплащане на възнаграждения за допълнителни пакети услуги са обусловени от действителността на основното задължение, то след като са нищожни клаузите въз основа на който се претендират възнаграждения за допълнителен пакет услуги, то не се дължат и акцесорните вземания за възнаградителна лихва. В тази насока трябва да се посочи, че очевидно заявителят грубо злоупотребява с процесуалните си права, тъй като претендира общо суми за мораторни лихви, макар, че последният ги претендира върху различни вземания.

Нещо повече, претендирането на мораторна лихва върху вземането за възнаградителна лихва е във флагрантно противоречие с чл. 10, ал. 3 ЗЗД и забраната за анатоцизъм, още повече, че в случая се касае за отношения търговец-потребител, поради което е неприложима нормата на чл. 294 ТЗ, но от последна по аргумент от противното се извежда допълнително извода, че е анатоцизмът е забранен.

Настоящият състав намира, че вероятно недействителна е и клаузата от договора за потребителски кредит, съгласно която е уговорена възнаградителна лихва, обозначена в заявлението като договорно възнаграждение, в размер на 41,17 %.

Съдът намира, че при нормативното отсъствие на конкретно предвиден размер, до който е допустимо да се уговаря възнаградителната лихва, преценката относно съответствието ѝ с добрите нрави следва да се извърши, изхождайки от нейната същност и функции. Лихвата е граждански плод, възнаграждение, което се дължи за използването на предоставения на кредитополучателя финансов ресурс. Тя овъзмездява кредитора за времето, през което е лишен от възможността да ползва паричните средства и да извлича облага от тях, като се явява насрещна престация по договора. В този смисъл нейният размер е в съответствие с морала, когато не води до несправедливо обогатяване на кредитора. В съдебната практика ([решение № 906 от 30.12.2004 г.](#) по гр. д. № 1106/2003 г., II г. о. на ВКС, [определение № 901 от 10.07.2015 г.](#) по гр. д. № 6295/2014 г., г. к., IV г. о. на ВКС) се приема, че възнаградителната лихва може да надхвърля размерът на законната лихва, с която се съизмеряват вредите за времето, в което остава неудовлетворено кредиторското парично притезание.

За противоречащи на добрите нрави се считат сделки (уговорки), с които неравноправно се третира икономически слаби участници в оборота, използва се недостиг на материални средства на един субект за облагодетелстване на друг, като е изведено в съдебната практика, че уговорка относно размера на възнаградителната лихва, надвишаваща трикратния размер

на законната лихва противоречи на добрите нрави, а ако вземането е обезпечено с ипотека за неморална следва да се приеме лихва, която превишава двукратния размер на законната лихва. Съдът намира, че клаузата за възнаградителната лихва в размер на 41,17 % е недействителна, доколкото е над трикратния размер на законната лихва, съответно е налице противоречие на добрите нрави (в който смисъл са и: [Решение № 4237 от 14.07.2020 г.](#) по в. гр. д. № 16951/2019 г. на Възз. III-б. състав на СГС, [Решение № 263875 от 10.06.2021 г.](#) по в. гр. д. № 3275/2021 г. на Възз. III-б. състав на СГС, [Решение № 263878 от 11.06.2021 г.](#) по в. гр. д. № 1821/2021 г. на Възз. III-б. състав на СГС, и др.)

С оглед гореизложеното заявлението по чл. 410 ГПК следва да бъде отхвърлено в частта, с която се претендира следните суми:

- 300,30 лева, представляващи възнаграждение за допълнителен пакет услуги;
- сумата над 143,90 лева до 241,01 лева - законна лихва за забава за периода 10.07.2018 г. - 28.09.2023 г. - размерът от 143,90 е изчислен като законна лихва за забава върху сумата от 286,75 лв. за периода 10.07.2018 г. - 28.09.2023 г. при съобразяване на императивното правило на чл. 6 ЗАКОН ЗА МЕРКИТЕ И ДЕЙСТВИЯТА ПО ВРЕМЕ НА ИЗВЪНРЕДНОТО ПОЛОЖЕНИЕ, ОБЯВЕНО С РЕШЕНИЕ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ОТ 13 МАРТ 2020 Г.;
- 54,91 лева, представляващи договорна възнаградителна лихва по договор за потребителски кредит.

Съответно следва да се намалят и претендираните от заявителя разноси в заповедното производство.

Така мотивиран, Софийският районен съд

РАЗПОРЕДИ:

ОТХВЪРЛЯ Заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК с вх. №269430/29.09.2023 г., подадено от ФИРМА, ЕИК: ... срещу П. Г. Х., ЕГН: *****, в частта, с която се претендира сумата от 300,30 лева, представляващи възнаграждение за допълнителен пакет услуги, в частта, с която се претендира сумата над 143,90 лева до 241,01 лева - законна лихва за забава за периода 10.07.2018 г. - 28.09.2023 г., както и в частта, с която се претендира сумата от 54,91 лева, представляващи договорна възнаградителна лихва по договор за потребителски кредит №3022117359/26.07.2017 г.

РАЗПОРЕЖДАНЕТО може да бъде обжалвано в едноседмичен срок от съобщението пред Софийски градски съд с частна жалба.

Препис от разпореждането да се връчи на заявителя.

Съдия при Софийски районен съд: _____